

Исходя из результатов исследования, можно предположить о наличии зависимости притока инвестиций и процентным отношением доли внутренних кредитов частного сектора к ВВП страны. Однако отметим отсутствие корреляции между этими показателями на протяжении 2005-2016 г. Данный факт говорит об отсутствии влияния притока ПИИ на долю кредитов в ВВП страны.

Доля ПИИ направленных в банковский сектор Франции очень велика. Также, важна взаимосвязь и тесная корреляция между притоком ПИИ и динамикой финансовых операций в стране, что подтверждено результатами анализа. Таким образом, правительству следует поддерживать политику, направленную на стимулирование роста инвестиций в страну.

СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННЫХ ИСТОЧНИКОВ И ЛИТЕРАТУРЫ:

1. Business France. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.businessfrance.fr/>
2. Национальный институт статистики и экономического исследования. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.insee.fr/en/information/2388844>
3. First Republic. Data Based. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.firstrepublic.com/finmkt/historical-interest-rates>
4. UNCTAD. Data center [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://unctadstat.unctad.org/wds/TableView/tableView.aspx>
5. Статистический отчет. The Economist Intelligence Unit Limited. France. April 2016. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.eiu.com/data

*Югай К. С., д.е.н., проф. Якубовський С. О.
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова*

ТЕНДЕНЦІЇ РИНКУ ЗЛИТТЯ ТА ПОГЛИНАНЬ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Злиття та поглинання є однією з найактуальніших стратегій розвитку, укрупнення бізнесу і капіталу. Популярності такі угоди набули в кінці 1980-х років і зараз вони є домінуючою формою розвитку міжнародного бізнесу. Слід зазначити, що злиття та поглинання є основою міжнародного розподілу ресурсів, зокрема капіталу та праці завдяки діяльності ТНК.

Аналіз функціонування 100 найбільших ТНК демонструє, що всі вони, окрім банківських і фінансових установ, за належністю капіталу відносяться до промислово розвинених країн. Найбільша кількість ТНК належить США. На їх частку припадає 42,4% сукупних закордонних активів, 36% зарубіжних продажів і 35,6% зайнятих робочих місць. 17 з 100 найбільших ТНК світу – японські корпорації, сукупні зарубіжні активи яких складають 15,7%, об'єм зарубіжних продажів – 22,8%, відсоток зайнятих у зарубіжних філіях – 10,7%. 45 корпорацій є представниками європейських країн. Їх сукупні активи складають 40,1%, обсяги зарубіжних продажів – 41,8%, а число зайнятих в закордонних філіях – 51,4%. [1]

У сучасних умовах глобалізації в основі злиття та поглинання конкурентна боротьба між найбільшими ТНК, що підтверджується статистикою, у тому числі щодо концентрації й зосередження капіталу і влади в основних гравців світового ринку. У 2017 році було зареєстровано близько 50600 транзакцій загальною вартістю понад 3,5 трлн. дол. США. У порівнянні з 2016 р. кількість угод в 2017 році зросла незначно – на 2,9%, тоді як вартість знизилася на 2%. Дані рис. 1 демонструють, що збільшення об'єму транзакцій після кожного зниження у період 2007-2017 рр. завжди перевищує значення, що було досягнуте до спаду. Світова економічна криза 2008 р. негативно відобразилася на динаміці. Вже у 2009 р. вартість злиття і поглинань знизилась майже до рівня 2004 р. У період 2010-2013 рр. динаміка показників була нестабільною і вони не досягли

докризових значень. У 2013 році унаслідок кризи Єврозони, нестабільності фінансового сектору США та спад темпів розвитку країн, що розвиваються у 2013 році темпи ринку злиття та поглинань знизилися проти 2012 року: транзакцій стало менше на 8%, їх загальний об'єм зменшився на 4%. Відновлення позитивної динаміки почалося у 2014 р.

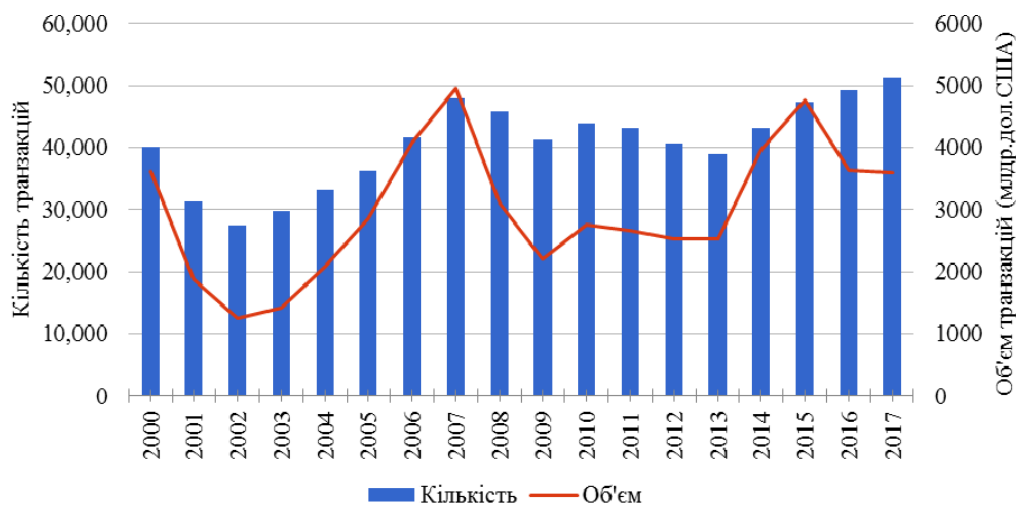

Рис. 1. Динаміка злиття та поглинань у світовій економіці у 2000-2017 рр.
Джерело: складено за даними [2].

Що стосується України, то обсяг угод злиття і поглинання в 2017 році зріс на 37% – до 1,023 млрд. дол. США, а їх загальна кількість – на 22%, до 67. Найбільш активними іноземними інвесторами в Україні в 2017 році були компанії з СНД, Північної Америки та Європи. При цьому інвестори, зареєстровані в країнах СНД, орієнтувалися переважно на придбання в українських власників активів в Криму. Аналізуючи угоди злиття та поглинань за період 2016-2018рр. та виділивши найбільш вагомі за вартістю, можна простежити також і найактуальніші сфери українського ринку злиття та поглинань: фінансова, добувна, сільськогосподарська та харчова (див. табл. 1).

Таблиця 1

Найбільш вагомі за вартістю угоди ринку злиття та поглинань України

Об'єкт поглинання	Продавець	Покупець	Сума угоди (млн. дол.)	Предмет угоди, %	Сектор
ПАТ «Укрсоцбанк»	UniCredit Group	ABN Holdings S.A	325	100%	Фінансова діяльність
ПрАТ «Нафтогазвидобування»	Рудьковский і Шуфрич	ДТЭК Oil & Gas B.V.	180	60%	Добувна промисловість
Ukrainian Agrarian Investments S.A	Ренесанс Партнерс	Kernel / Jerste BV	155	100%	Сільське господарство
ПрАТ «Євраз-Суха Балка»	Evraz Group S.A.	Berklemond Investments LTD	110	100%	Добувна промисловість
Маслоекстракційний завод «Елада»	Укргазбанк	Kernel	95,8	100%	Харчова промисловість

Джерело: складено за даними [3].

Отже, прагнення ТНК спрямовувати свою стратегію розвитку через угоди злиття і поглинань можна пояснити за допомогою різних чинників. Одними із основних є прагнення отримати доступ до стратегічних активів іншої компанії, досягнення значущого розміру компанії для отримання ефекту масштабу, розширення асортименту послуг, проведення диверсифікації діяльності для впровадження кризового менеджменту.

Крім того, слід зазначити, що вся історія злиттів і поглинань свідчить про їх хвилеподібний характер. Сучасна динаміка злиттів і поглинань обумовлена змінами зовнішнього середовища, в основі яких лежить, перш за все, загострення конкуренції в умовах глобалізації світової економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. World Investment Report 2017. [Електронний ресурс]. / UNCTAD. — Режим доступу: http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2017_en.pdf
2. База даних - Угоди злиття і поглинання в Україні (М & А України): 2016-2017-2018. [Електронний ресурс]. / Інвестиційний портал Inventure — Режим доступу: <https://inventure.com.ua/tools/database/m%26a>
3. Number and Value of M&A Worldwide. [Електронний ресурс]. / ІМАО — Режим доступу: <https://imaa-institute.org/mergers-and-acquisitions-statistics/>

*Капляр О. В., д.е.н., проф. Горняк О. В.
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова*

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТКУ КЛАСТЕРІВ У РІЗНИХ КРАЇНАХ СВІТУ

Необхідність забезпечення високої конкурентоспроможності на основі інноваційного розвитку спонукає суб'єктів господарювання до поглиблення економічних взаємозв'язків. У зв'язку з цим особливу увагу заслуговують процеси кластеризації, які відбуваються в сучасному економічному просторі і забезпечують підвищення конкурентоспроможності економічних суб'єктів на мікро-, мезо- і макрорівнях. Кластери, які є втіленням складної системи взаємозв'язків між економічними суб'єктами, дозволяють підсилити корисний ефект від підприємницької діяльності і виступають дієвим інструментом організації економіки, контролю економічної діяльності, підвищення конкурентоспроможності регіонів, країн, макроінтеграційних угруповань.

Основоположником сучасної теорії кластерів вважається Майкл Портер. За його визначенням, кластер – це група географічно взаємопов'язаних компаній і пов'язаних з ними організацій, що діють в певній сфері, характеризуються спільною діяльністю та взаємодоповнюють одна одну [1].

Саме взаємообумовленість і взаємозв'язок в процесі кластеризації, підсилення конкурентоспроможності та прискорення інноваційної діяльності – новий економічний феномен, який дозволяє протистояти натиску глобальної конкуренції та відповідати вимогам національного і регіонального розвитку. Кластерна організація дозволяє досягти максимальної ефективності функціонування всіх його суб'єктів, оскільки вони об'єднані однією загальною метою, мають спільні зв'язки, доступ до ринку матеріальних, трудових та фінансових ресурсів, інформаційних каналів, а також ринку збуту продукції чи послуг.

У країнах-членах ЄС кластеризація є однією з умов підвищення конкурентоспроможності економіки регіонів та держави. Зокрема, економіка Фінляндії повністю кластеризована, в ній функціонує 9 кластерів, а економіка Нідерландів представлена 20 «мегакластрами», на основі функціонування яких визначені пріоритети інноваційної політики держави. У Данії функціонує 29 кластерів, до складу яких входять 40% усіх підприємств країни, які забезпечують 60% експорту. В Австрії діють трансграничні кластери з Німеччиною, Італією, Швейцарією, Угорщиною, аналогічні кластери формуються з Францією та Великобританією. В рамках кластеризації розробляється політика стимулювання розвитку зв'язків між дослідними інститутами та промисловим сектором, знижені регуляторні бар'єри в інноваційних програмах, формуються центри конкурентоспроможності. Світова практика свідчить, що в останні два десятиліття процес формування кластерів відбувався досить активно. В цілому, за оцінкою експертів, до теперішнього часу кластеризацією охоплено близько 50% економік провідних країн світу [2].